

FOLGOWAĆ (451) *vb impf*

folgować (450), **folkować** (4); folgować : folkować *RejKup* (8 : 1).

Oba o oraz a jasne.

inf folgować (87). ◇ *praes* 1 sg folguję (8). ◇ 2 sg folgujesz (7). ◇ 3 sg folguje (53). ◇ 1 pl folgujemy (3) *RejZwierz*, *WujJud*, *MycPrz*, folgujem (1) *KochSob*. ◇ 2 pl folgujecie (2). ◇ 3 pl folgują (21). ◇ *praet* 1 sg m -(e)m folgowałem (6). ◇ 2 sg m folgowałeś, -ś folgowałem (5). *f* -ś folgowała (1). ◇ 3 sg m folgował (25). *f* folgowała (1). ◇ 1 pl m pers my folgowali (1) *BudBib*. ◇ 3 pl m pers folgowali (8). *subst* folgowały (1). ◇ *fut* 1 sg m będę folgować (1) *BudBib*, folgować będę (1) *CzechRozm*. ◇ 2 pl m pers folgować będziecie (1) *LibLeg*, będziecie folgować (1) *BibRadz*. ◇ 3 pl m pers będą folgować (1) *ModrzBaz*, folgować będą (1) *PudłDyd*. ◇ *imp* 2 sg folguj (13). ◇ 1 pl folgujemy (2). ◇ 2 pl folgujecie (3). ◇ *con* 1 sg m folgowałbym (1) *RejJóz*, bym folgował (1) *KrowObr*. ◇ 2 sg m byś folgował (1). ◇ 3 sg m by folgował (7). *f* by folgowała (2), bodaj folgowała (1). ◇ 2 pl m pers byście folgowali (1). ◇ 3 pl m pers by folgowali (4). ◇ *impers praes* folguje się (1). ◇ *praet* folgowano (4) *BielKron* (2), *Prot*, *LatHar*, folgowało się (2) *Mącz*, *ModrzBaz*. ◇ *part praes act* folgując (172).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde XVI – XVIII w.*

1. Odnosić się do kogoś lub czegoś w sposób dla niego dodatni w skutkach, pozytywny (225) :

A. Z własnej woli i chęci (207) :

a. Sprzyjać, być życzliwym, wspierać; dbać o wygody, dogadzać; *favere BartBydg*, *JanStat*; *fovere BartBydg*, *Cn*; *assentire*, *auxiliari*, *calefacere*, *favorem dare*, *nutrire*, *recreare*, *reficere*, *suffragari BartBydg*; *adiuvare*, *aspirare*, *inservire*, *operam dare*, *subscribere Mącz*; *faciem suscipere PolAnt*; *nimis liberaliter habere Cn* [w tym: komu, czemu (73)] (79) : Ná wierność się ofiarował [Ezop Ksantowi] Rzekąc/ takoć chcę folgować/ Iż mi też będziez dziękować. *BierEz D3*; *BartBydg* 220b, 221; *LibLeg* 11/41v; *RejJóz C7*; *RejKup* g4, g6; KJM tak długim deliberacyjam in causa religionis folgował czas niemały *Diar* 56; NA tym może spróbować/ iefli Bog co vmie/ A iáko co mu wierzą/ tym folgować vmie. *RejZwierz* 73v; *BibRadz Ps* 82/2; to było w nim [w Iwanie w. ks. moskiewskim] iż Tátárom bárzo folgował: gdy do niego połowie Tátárfcy przyiezdźáli/ ftoiąc ich słuchał/ á onym liedźiec kazał. *BielKron* 428v, 108, 242v, 318v, 326v; *Mącz* 389a; Nie sprószczaycie się na to/ że Turcy proznuią/ Wiedząc oni przicinę/ komu w tim folgują. *KochSat* A4; *HistLan* A2v, D3, D4, F3; *BielSpr* 69; Was niewiem między ktorými policzyć mamy. Bo widzę że y tym y owym folguiecie. *WujJud* 172v, A4v, 173v; Rádom by też s połami dla tego folgował/ By ná dań przyzwolili *MycPrz* I B2v; *CzechRozm* 241v; Pánie/ zázwdyś ie wyśłuchał/ zázwdyś im folgował/ Y znácznie nád vpornými krzywdy ich wetował. *KochPs* 149; *CzechEp* 87; *KochFr* 9, 26; *KochSz* B2v; *PudłFr* 46; *BielRozm* 5; *ZawJeft* 16; *PowodPr* 59; Ná morzu, wielki Boże, od inych słychywał, Że vbogim folgować zwykłeś, á bogacze Tłumić, zniżyć [deposit potentes de sede et exaltavit humiles *Vulg Luc* 1/52] *CiekPotr* 62.

folgować dla kogo, dla czego (2): y był [Daniel] czczon y wielbion od niego [Nabchodnozora]/ y dla niego drugim żydom bárzo folgował *BielKron* 93; Mieszczanie Monasterfcy zwałszczá bogátzy/ folgowali im dla wiele przyczyn. *BielKron* 214.

Szereg: »pochlebować albo folgować« (1):á iefliże Kápłan/ pochlébuiąc álbo folguiąc tobie/ zámilczy krzywdy y íprawiedliwości twéy/ Pan Bóg ták Kápłaná przeto ładzić y kárác będzie/ iáko ładził y karał Kápłaná onego Heli *OrzQuin* X3v.

W przen (26): Rołtropnyć íe mieni niedbác/ O to częgo nielża doftác: A gdy łzczeńście nie folguye/ O to íe też nie prácuie. *BierEz* L3v; *RejPs* 137; *RejJóz* E7v; Boyem íię wnim [*w chorym kupcu*] wfytko płuyc Cziało Dułfi niefolkuie *RejKup* q2v, b2; *BielKom* C8, D5; ZEbrzydowłkim fortuná/ záváždy folgowała *RejZwierz* 56; gdyby [...] ludzie bez pílmá ná świece żyli/ nie ináčzey iedno iáko niemy dobythek/ co iedno brzuchowi folguye/ miełzkáliby z łobą *BielKron* 334; Aspirat illis felicitas. Folguye ym łzczeńście/ Máya łzczeńście po łwey woley. *Mącz* 408d; Ventus operam dat, Mamy wiátr á pogodę po łwey woley/ folguye nam powietrze. *Mącz* 483d, 45a, 375d; *RejPos* 23v, 36; CHociaz íe częłto kułł Polaki woyowác/ Ale mu w tym Fortuná nie chćiála folgować. *PaprPan* Ee4v, [Hh5]v; *ArtKanc* S16v; *BielRozm* 5.

W charakterystycznych połączeniach: folguye fortuna (3), szczęście (6).

Przysłowia: Fortes fortuná adiuuat, Smiáłym fortuna [!] folguye *Mącz* 134d.

Szczęłcie tym folguye ktore myłli okłamać. *BielŻyw* 169.

Donec eris foelix multos numerabis amicos Pokić łzczeńście folguyę [!]/ ná przyáznić nic niebrákuye. *Mącz* 94c.

Znas káždy gdzie łwoy wrzod czuie Záváždy mu więcey folguye *RejRozpr* D3v; Ale ktora [*panna*] w cudzey mocy/ Prácu y we dnie nie spi w nocy/ To íe muł wyłługowác/ Iáko wrzodowi folgowác *BielKom* G2, E2.

Szereg: »pieścić a folgować« (1): A thu więc dopirko obaczyłz/ iáko dyabeł kłiążę łwiátá tego nie omiełzka nigdy łwych kocháńkow pieścić á im folgowác. *RejPos* 23v.

α. Okazywać życzliwość ponad miarę i słusność, być stronniczym, faworyzować [w tym: komu (12)] (13): *MetrKor* 38/287; *BibRadz Lev* 19/15; á kłiążętá wstáwili nád łobą z innego narodu/ dla tego áby nie folgowáli brátu áni łwátu áni żadnemu/ co ktho záłłuży ábo ma áby tego wżywał. *BielKron* 343v, 196, 334; wstáwiamy: áby Commiłfarze náłzy Bogá przed oczymá máiac/ żadný łtronie nie folguiąc [*nulli partium faventes JanStat* 407]/ oglądawłzy naprzód znáki grániczné/ y rzeczy prawdziwie dołzedłzy [...] gránicé [...] niech połtánowią. *SarnStat* 469, 85, 344, 843, 874.

folgować dla czego (1): wysłzey opifánych podatkw w wybierániu y w wyciągániu wierny będe [...] żadnemu człowiekowi iákiegokolwiek łtanu/ płci/ y powołánia/ bądż dla miłości y przychyłności/ álbo nagrody niefolguiąc. *SarnStat* 347.

W charakterystycznych połączeniach: folgować bratu, swatu, (swej, żadnej) stronie (4).

Szeregi: »nie ochylać ani folgować« (1): Którzy [...] włzyłtkié retentá onym wiadomé ná reyefłtrze podádzą/ y liczbę wczynią/ nie ochyláiac áni folguiąc nikomu. *SarnStat* 415.

»nie folgować ani pomagać« (1): ktorzi [*ludzie*] onyey [*granicy*] będą dobrze wiedziecz z ych poradą bíż to włzitko sprawowal niefolgvyacz any pomagayacz na obie stronie miedzi namy tey rzeczy dokonal według rołkazania naschego y granycze potich ziemiach slwłźnie na obie stronie dokonal *LibLeg* 11/21v.

b. *Pobłażać, być wyrozumiałym, rozgrzeszać, przebaczać; odwlekać termin kary w oczekiwaniu poprawy; ignoscere, indulgere* Modrz, Cn; *dispensare, relaxare* BartBydg; *parcere, protrahere* PolAnt; *temperare* JanStat; *alludere, alludiare, blanditiis agere, blanditias addere, frenos a. frena dare, frena laxare, habenas effundere, lenocinari, permittere, remittere, sustentare* Cn (66) : BartBydg 32b; Ták iáko ondzie [w starym testamencie] grzełzył y łádkę BOżá trácił/ gdy nie bił tám/ gdzie mu bić kazano: y folgował/ gdzie folgi zákázowano. CzechRozm 239; ModrzBaz 21; LatHar 180; A iż Pan Bog niekiedy tákowá pomstę śwá zwłacza: czyni to/ naprzod dla vpámieťána ludzkiego/ áby im dłużey folguie tym zásię ciężey fkaráł PowodPr 15; KlónWor 38.

α. *W odniesieniu do przestępcy lub grzesznika [w tym: komu (56)] (58) : KlerPow 4; poruż fie á przezrzy wślytki śprawy miedzy ludem swoim á nic tem niefolguy ktorzy śá wśłóciach twoich zátwardzieli. RejPs 86v; RejRozpr C2v; Gdyż jnem łudziam ffolgują[!] Namnie śzrogóścź okazują RejKup p2v; Diar 21; [Duch św.] żadnemu śtanowi ludzkiemu nie folguie/ ále [...] wślyťtek świát z grzechu iednośťaynie karze. KrowObr C2; BibRadz 2.Esdr 9/30, 1.Reg 2 arg, Thren 3/42; ćierpiáł nam Bog bluźnierťwá wielkie/ folguiać nam/ y pomykaiáć czáśu vznániu náłzemu OrzRozm G2; BielKron 90; Prot B2v, D4v; RejPos 186; RejZwierc [28³]v, 188v, 261, 262v; BudBib 2.Esdr 9/30; Więć by krewni Krolewścy gębę nádymáli/ Nizacz łobie wśze máiać krzywdę wyrządźáli/ A gdy by o co pozwan/ śąd by mu folgował MycPrz I B2; Moyżefz w urzędzie śwym/ przełtępcy żadnemu choćiaby fie nie wiem iáko káiał/ y nie wiem iáko polepśzyć obiecował/ nigdy nie folgował/ ále bes lutości y miłofierdzia mordował. Chriťtus zás grzełzne przyśzedł wzywáć ku pokáiani: Y ták káždemu vpáđłemu vmie folgować/ że trćiny náłomioney nie dołámie CzechRozm 95, 209v, 230v, 235v; Krolom y innym zwierzchnym Pánom/ ták bitwá iáko y dobrowolnym podániem zwyciężonym/ ábo folguia [ignoscitur]/ ábo wźdy mnieyśzey śrogości nád nimi wźywaia niżli zásłużyli/ choćia przyczyna woyny byli. ModrzBaz 107v, 70, 71, 99v; KochPs 143; CzechEp 14 marg, 33, 47, 368; Bo áćz im dłuĝo folgować raczył/ ále iednák tego nie przebaczył/ łowito im ich złości odpłácił/ wślytki práwie do gruntu wytrácił. ArtKanc P3v, K6; A miećz dał przeto żebyś nie folgował złemu. Widziśz iákie zuchwáłťwá/ mordy/ zábijánia/ Ci wślyťcy zá śwe zbytki vchodźá karánia. BielRozm 7; LatHar 658; SKázuiemy [...] ze wślyťtkimi mężobóycy tákowémi/ iáko przerzeczono iełť/ obyczáiem przerzeczonym połťpáć y káráć: áby niezdáliśmy fie złoczyńcóm folgować [ne malefactis temperasse videamur JanStat 610]. SarnStat 607, 612; PaxLiz Bv.*

folgować dla kogo (3): Zátopiłby cie Bog z nowu/ Dla złych ludzi s twego łowu/ Ale dla moich folguye/ Ktore s prace śwey żyć czuie. BielKom D8v; OrzList fv; WujJud 234.

folgować w czym (3): BielKron 121v; y łámemu Iezuśłowi Chriťtuśłowi/ złym zá iego wielkie dobroći oddáli/ mźczząc fie nad nim /[...] á to tylko dla tego/ że im w ich złościách nie folgował. CzechRozm 243; ArtKanc L19v.

W połączeniu szeregowym (1): Tedy mu ná to nie przyzwálay/ áni go w tym śłuchay/ áni mu folguy [neque parceret oculus tuus super eum] áni fie theż nád nim zmiłuy/ y nie chćiey go w tym táić. Ale go zámorduy BibRadz Deut 13/8.

Szeregi: »(nie) folgować i (ani) odpuszczáć« (2): choć wśłelaki grzech iełť śmiertelny/ wśłakże Bog z śwey oycowśkiey dobrotliwóci swoim folguie y odpuśzcza BibRadz II 133 marg; á Stárośłowie [...]

przećiwko tákowym przeftępcóm łpornym/ nie folguiąc/ áni namnieý nie odpufzczáiąc [*irremissibiliter JanStat* 205] niech poftąpią. *SarnStat* 195.

»folgować, pobłázác« (1): Ná krzyż y prześládowanie/ ktore wierni Krześciánie/ [...] vćierpieć mułzą [...] Sobie niwczým nie folguiąc/ niwczým nie pobłázáiąc/ lecz náturę złą hámuiąc *ArtKanc* L19v.

»przepuszczác i folgować« (2): thakowem lyvdziam [*złoczyńcom*] biłczye thego nyeprepvczaly y nyefolgowały. Wíchiftkye biłczye moczye a okrvthnye łkaracz daly. *LibLeg* 11/141v; *WujJud* 234.

W przén (6) : *BielKron* 120v; *Prot D*; *CzechRozm* 89v, 179v; Ale moiá brón vmié/ y więźnióm folgować. *GórnTroas* 28; Więc iefli żielonym rołzcżkom z dawná nie folgowano: nie dżiw/ iż fię czáfem łuchym cokolwiek doftáie. *LatHar* 578.

β. *W odniesieniu do wykroczenia* (3) :

folgować czemu (2): iáko mądrzy oycowie głupim łynom á nie zwyczajnym/ ich płochości folguiąc/ práwá łwego vftępuią *BielKron* 108; *ModrzBaz* 133.

folgować w czym (1): Ażá fię im godziło co zmiślác y pokrywác? godziłoli fię też z vłzczyrpkim prawdy zbáwienney w namnieýłzey rzeczy folgować? *CzechEp* 208.

c. *Sprawiać, dawać ulgę; oszczędzác kogoś, czyichś sił, chronić przed zniszczeniem, okazywác litość* (często z przeczeniem: *ponad miarę wykorzystywać, niszczyć*); *parcere PolAnt, Vulg, Modrz; prohibere PolAnt; allevare, allevare, commeatum dare, deonerare, exonerare, laxare, levamento esse, levamentum praestare, levare, mitigare, pausam dare, remittere, strigare, vacationem dare Cn* [*w tym: komu, czemu* (60)] (62) : Ciężkać niewola kóždemu/ Służyć pánu niewdzięcznemu. Bo nikomu nie folguie/ Gdzie pożytku nie poczuie. *BierEz* N2; *RejŁas w.* 16; tho bandzye przy baczenyv wáłchem y wyerze kthorałczye nam powynny wedlye kthorey wżithky rzeczy thak łthanowycz czáfem folgowacz bendzyeczye yakobi ze czczyam náłcham dokonane bili. *LibLeg* 11/161v; *RejWiz* 14; *Leop* 1.*Cor* 7/28; *RejZwierz* 106v; Aprzetoż teraz idż á pobiy Amálechity/ A wżytko co máią poborz nic im nie folguiąc [*non parcas*]/ á pobiy męże/ niewiáłty/ dżiatki y niemowiátká/ woły/ owce/ wielbłady/ y ołły. *BibRadz* 1.*Reg* 15/3; A pokrúżenie iego będzie iáko naczyńie gliniáne łtłuczone ktoremu nic nie folguią [*non parcat*] thák iż namnieýłza łkorupká iego nie zołtanie *BibRadz* *Is* 30/14, *BibRadz* *Gen* 19/16, *Iob* 6/10; przypuścili tedy Turcy ku łturmu prołty lud Krześciánłki niewázác ich łobie nizacz/ wołáli niebożęthá áby im folgowano boć poniewoli idziem/ obleżeńcy kazáli im padać kiedy łtrzelbę pułzczą. *BielKron* 249v, 107, 226, 384v; *RejPos* 104; Chęc my kmiotkom folgować/ y łwoiemu łtanu/ Po dwu grołzu matce łwey/ zložym na rok z lanu. *BielSat* L4 [*idem* *BielSjem* 27]; powiádano iż Pułzkarze byli Krześcijánie przetho folgowali/ bo drugie kule w poł drzewiec tráfiály *BielSpr* 56v; *BudBib* 2.*Par* 36/15, *Iob* 21/30, *Zach* 11/5, 6; *BudNT* 1.*Cor* 7/28, 2.*Cor* 1/23; to widzę/ iż łobie nic nie folguiąc/ wiernie mi ku dobremu pomoc chęcł *CzechRozm* 205, 1v, 169, 235v; *KochFr* 16; *BielSjem* 27; *OrzJan* 38; *WujNT Act* 20/29, 1.*Cor* 7/28, 2.*Cor* 1/23; *SiebRozmyśl* H3v; Inłzych ná ten czás załług, przyłług y łtáránia zámilczę, które W. M. ták krółowi [!] Ie^{go} M. pánu łwému, iáko rzeczyp. wżytkiéy, nieprzerywáiąc, łobie nie folguiąc, vftáwicznie czyniłz y oddáiełz? *GosłCast* 7; *PudłDydo* A3, B3.

folgować dla kogo (3): *RejPs* 33; *RejPos* 332; Náuyczyłz fię też niezmierney Bołkiey ku tobie miłości/ którą rośpalony/ łobie dla ciebie nie folgował. *LatHar* 258.

folgować czym (1): Wnet go [tego, który ufarbował brodę] zrzucił [król] z vrzędu/ mówiąc że fałłzuie/ A gdy on tym fałłzyrftwem łobie nie folguie/ Coż rozumiesz drugiego aby nie sfárbował *RejZwierz* 2v.

folgować w czym (2): *RejPos* 219v; kmiotki y poddáne gubić á lámi łobie folgować w poborách y innych ciężarách chcemy. *SkarKazSej* 669b.

W charakterystycznym połączeniu: folgować (sam) sobie (8)

Przysłowie: Ale pomniało ptałtwo/ kto komu folguie/ Zwłařzcza nieprzyacielowi/ łobie śmierć gotuie. Woyná odelgi nie ma *KmitaSpit* C4v.

Szereg: »folgować i przepuszczać« (1): Y páłterzowie ich [bydła] nie folgowali á nie przepuřczáli im [non parcebant eis] *Leop Zach* 11/5.

W przén (16) : Y rozmnażálem śpráwyedliwość náukámi łwemi niefolguiąc vřtam łwoiem *RejPs* 61; *BibRadz Iob* 20/13; *Prot* D2v; Pořeł/ á przekařcá/ nářnych rzeczy wřzyřtkich/ to ieřt/ śmierć niechcąc iemu dłuřey folgować/ wzięła go od tey niedokonáney roboty *SienLek* 44v; A choćby też on zacny rozum á ona poćciwa cnotá zezwoliwřzy fię mogli temu łwowlnemu ořłowi gwałt uczynić/ á coř gdy im tego dobrowolnie lámi pomoc niechcemy i owřzem temu ořłowi więcey folguiemy y mocno przy nim łtoimy. *RejZwierz* 71; A nie dba řadny aby fię o to řtárał/ aby temu řiwotowi w czym folgował/ aby mu fię przedłuřył. Iedno iáko iákim kářwem áłbo grubym ořłem ták im vřtáwicřnie robi *RejZwierz* 157, 113v; aby [...] niepowřtála iáka froga burzá/ ktoraby y twey głowie Krołu niefolgowała [non parcat]/ y Rzeczpořpolitą twą wywroćiła. *ModrzBaz* 109, 136v; *KochBr* 152; *KochPam* 82; *PudłFr* 31; *KochFrag* 50; nabořeńřtwu/ ktore wierni Bořy ku tey Pánnie máią/ námniey nie folguie [piekielny smok]; rozmáicie hydząc te Wianki/ áłbo Páłterze/ áłbo Koronki. *LatHar* 510; *WujNT* 204; vderz czołem Pánu/ Nie folguiąc niřkiemu w vřłonách kolánu. *RybWit* B3v.

a. *Łagodzić dotkliwość kary przez stosowanie ulę dla skazanego (1) :*

folgować czym (1): á było to nań [starostę] przewiedziono iż folgował głownikowi řiedzeniem w wieřy/ nie wedle Dekretu łádogwego ná dnie *SarnStat* 497.

B. *Z konieczności: być posłusznym, ulegać, ustępować; oboedire Vulg [w tym: komu, czemu (15)] (18):* Teraz lepak niemocni im rořkazuią, á lekarzowie iakoř to poddani ich řłuchaią, á folguiąc im vzdrowić ich niemogą *Bielřyw* 139; *Rejřóz* C4v, G3v; *Diar* 89; *RejZwierz* 59; rzeřlá iedná krolowa/ niewiem ielli tho ieřt Bořa wola/ aby ludzie mářli od głodu/ dał ią iáwnie řciąc/ drugie fię pořękły muřiały folgować *BielKron* 214v; Dořnał też ich miłości Fryderyk wtory Ceřarz/ ktory choćiař Pápieřom wiele folgował/ y ná rořkazanie ich woynę z Sáráceny wiodł/ y Ieruzálem od nich wyřwobodřił/ przedřię tym Pápieřow nie vbłágał *NiemObr* 168, 140; *KochSz* C3v; A co powiedáią niektorřy/ iż Turkowi folgować trřeba/ bo temu/ Kroleřtwo naywięřsze lámo iedno nie wydoła. *GórnRořm* M2; *KochMRot* C2v; *GostGosp* 6; Bo oni potáiemnie poligámią řtárego zakonu chwała, ieno práwu Koronnemu folguią. Ale oni będąc *orientales* iáko *orientales* rádřiby řyli. *SarnStat* 245; *KmitaSpit* B3; trřebá Bogu więcey folgować niř ludźio^m [oboedire oportet Deo magis quam hominibus Vulg Act 5/29] y trudno niemowić tego co Bog rořkázuie. *PowodPr* 85.

W przen (3) : A trćiná lie vchyláiac/ A mocney lie folguiac: W swoim ftanie mocno ftała BierEz K; Mušim ná čás niezczęściu folgować/ Według Pánfkiey woley poštępować. BielSat H2; RejZwierc 270.

2. Kierować się czymś, stosować swoje postępowanie do określonych okoliczności, liczyć się; mieć coś na względzie, dbać, starać się; placere PolAnt, Vulg; servire Mącz, Modrz; indulgere Modrz, JanStat; accommodare se Calag [w tym: komu, czemu (207)] (210) : Co sie przed nimi kłaniają, Z bojaźni mnodzy działają, A niektorzy pochlebując, Pożytku swemu folgując. Wiedząc, chocia tako mocni, A wszakoż czci niedostojni *BierRozm 18; RejLas w. 5; LibLeg 11/187; RejRozpr Dv, G4, H4, K3v; RejJóz H4v; RejKup cc2; Wieccie to moj mili Chrzełciani Zeć to dla tego czynie Folguyacž proštofciam y niedochcipnofciam walłjm/ aby našproftnieyłfy Człowiek moęł wyrozumiećz wołá Bożá RejKupSekl a3, a2; Bo na ten czas twému pożytkowi folguiacž/ niechciałem v siebie piérwfyzi części trzymać/ Abowiem lepiéi/ że ty łczytania iei pożytek máłz/ niźby v mnie miała drugiei czekaiacž prozno leżęc. MurzNT A4; MurzOrt Bv; o nyektorych rzeczach rádę nam tylko/ á nyeprzykazánye zoštáwił/ krewkołci náłfey folguyacž KromRozm II x4; WM namowiwszy powiedzą albo na piśmie przyślá dzisiaj, aby się czas nie wlołk a rychlej co kończyło, folguyacž niedobremu zdrowiu JKM. Diar 78, 31, 41, 42, 47 [3 r.], 49 (13); DiarDop 118; BielKom Ev; GliczKsiqž C3v, P3v; LubPs A5v, S3v, bb5 marg; s ftrony pracey/ kthorá w. W. y tych czáłow nic nie folguiacž látom swoim/ około poštánowienia Spráwiedliwołci Swiętey podeymowác raczyłz GroicPorz B, k4, 14; Przeto tełz Syn Boży folguiacž náłzey mdłóści w wierze/ vftáwił drugá swiátość KrowObr 47v, 2v; RejWiz 34, 101 v, 174v; Swarow lie chroniacž/ fwym tež chćiwołciám nie folguiacž/ łathwie od swiáthá y od dyablá odstápiemy Leop Iac 4 arg; RejZwierc 20v, 72v, 75v, 79v; BibRadz Rom 15/1; Moów iedno w imię Pánfkie śmieł/ thák iákoś záwłze zwyłk co rozumiełz/ nic łye nie ogládaiacž ná ludźie/ á więcey prawdzie á niźli ludźiom folguiacž. OrzRozm Dv, K4v; Przeto niektorzy chcieli áby [Koriolan] był zálię przywrocon/ drudzy mowili/ mušim práwu á nie miłofierdzyu folgować. BielKron 109; Amurat niefolguiacž fwey fthárołci przyćiaęnáł, z wielkim ludem pod Swátygrad BielKron 247, 116v. 195, 206v, 246, 459 (12); Quod et ex animo facere dicimus. Naturae suae rationem habere, Folgować fwemu przirodzeniu/ álbo mieć wzgláđ Mącz 241d; OrzQuin E4, G4 T; Y mowią ták niektorzy (acz ich nie miánuię/ Abowiem ich niezdrowiu dułznemu folguię. Ze nic po nabożeńłtwie tu pánu wielkiemu Prot B2v, A4v; SarnUzn C3; SienLek T; SienLekAndr a3v; RejAp 5, 12; GórnDworz B3, B4v, C8; iáko dziś [...] pánowie á podawce czinią/ folguiacž więcey łłuzbam fwym/ potrzebam fwym powinnołciám fwym/ przekłádaia náđ tą nędzná winnicá á náđ tą vbogá owczarniá Páná fwego/ nie páłsterze/ ále wilki drapieźne. RejPos 23v; połozylchmy wlytkę náđzieię swoię w pracach fwych á w trudnym nábyciu fwym/ [...] nie folguiacž áni łpráwiedliwołci/ áni miłofierdziu/ á opułzczáiacž wlytkę náđzieię w łpomozeniu Pánłkim. RejPos 71; Ale drudzy [...] folguiacž bogáctwom swoim/ požitkom á wywylźlzeniu łtanow łwoich/ nie łtyłzyłz/ [...] ktoryby łzedł zá tym Pánem swoim. RejPos 277, 65, 219v, 245, 251v, 280 (25); BielSat N4v; KuczbKat 55; Ale czym lie to [utrata wolnołci] inym dzieie/ łnáđnie kaźdy obaczycž može/ iedno nędzná Priwátá/ iz kaźdy folguie rzeczám swoim/ izby co włápił. RejZwierc 188v, B4, 50v, 72, [121]v, [193]v, 266; RejZwiercTrzec Aaa2v; RejPosWstaw [41²]; BudBib I 3c marg; MycPrz I A4v, B, II Cv; Strum Q3; Bo Poetowie oni kiedy co piłáli/ Folguiacž ozdobie łłow z*

gościńcá chybiáli. *StryjWjaz* A3, A3; tedy pewnie [św. Paweł] czałowi mieyfcu/ y mdłości/ iefzcze niedoroślých w Chriřtulię folgował. *CzechRozm* 77v, 59, 77v, 172, 241v, 267v (10); *PapriPan* A4; Mamy tedy wtydowi folgować [serviendum est] mnimánie dobre o łobie czynić/ oczu y rozłádkow ludzkich wtydáć fię. *ModrzBaz* 51; czyli więcey będą [Niemcy] folgować [servient] okopciáłym reieřtrom á zbotwiálemu pápirowi/ ábo ráczey żáđzy y sławie řwey/ niźli potrzebam ták Polakow iáko y Pruřow? *ModrzBaz* 106, 29, 62v, 97v; Dogáđzić czałowi. Folgować czałowi. Accommodare se tempori. *Calag* 443b; *KochPs* 73; *SkarŻyw* 309; *KochTr* 24; á iákoźby im [apostołom] to przyřtało/ żeby nád to rořkazánie páná y miřtrzá řwoiego/ mieli fię tego/ folguiác ludzkiey řłábey wierze/ wáżyc/ żeby rzeczý iáko fię w łobie miáłá/ řczyrze opowiedáć nie mieli? *CzechEp* 208, 4, 117, 207, 209, [408] (21); *NiemObr* 11, 131; *KochFr* 11; *KochDz* 106; *WerGořc* 205; *WisznTr* 5; *KochSob* 56; Ale řmierć nieużyta/ króm wřzelkięy litořci/ Niefolguie ni cnoćie ni řadnéy godnořci *KochTarn* 75, 79; *PudłFr* 46; *ArtKanc* A10v, D8v, O14v, R19v; *GórnRozm* E3, M2v; *PapriUp* C4; *GostGosp* 82; *GrabowSet* N3; folguiác pokoiowi řwému/ trudno řie nam czego řpodzięwáć dobręgo/ á mieczem głowy bróńić trzebá. *OrzJan* 58, 23, 80, 84, 122; ile rzecz nářzá Polřka dopuřzczáłá/ řłowom od řłowá przełóżył [...] więcey włánořci řłow Graeckich/ y Láćińřkich/ á niźli gładkořci ábo ozdobnořci řłow Polřkich folguiác. *WujNT przedm* 20, *przedm* 18, 20, s. 462, 487; *WysKaz*)(2v; *JanNKar* Av; prze żágęřczenię y nářiáđłóř Rycérřtwá/ onych kráiów/ y prze dalekořć drógi niebeřpiecznořciam onych kráiów folguiác: vřtáwuujemy řeymik Powiátowy w Háliczu. *SarnStat* 32; folguiác dálekořci przyiáđdu pewnych Párářiy [...] pořtánawiamy/ áby w miářteczku řeroczcu Roki Ziemińkie były řáđzoné. *SarnStat* 739, 388, 1005, 1151; *SkarKaz* 421a; *PudłDydo* B2v; A gdy mu ktoř řáđził [...] Aby iáko drudzy zbiegł z chwile złořliwey/ Řzekł: Ty folguy czałom chceřli/ á iá moiey řlawie będę godził/ nie tylko we zbroiey *SzarzRyt* C2.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: temu (2); aby (3)] (3): řpifáli thedy křięgi Interym ři doktorowie [...] wřzákźe cźęřtokroć ty křięgi v řiebie táiemnie odmieniáli/ przepiřowáli/ folguiác áby řie Ceřářzowi podobáły *BielKron* 230v; *ActReg* 57; żagony wyřłokie oráć: folguiác temu/ áby to ták řiał/ cźęgoby mógl z oney roley z nalepřzym pożytkiem vřyc. *GostGosp* 66.

W charakterystycznych połączeniach: folgować ciału (3), cnoćie (3), czasowi (12), człowiekowi (4), duszy (2), krewkořci (3), krotkiemu pisaniu (2), krotkořci (17), łasce (3), mdłości (4), miłosierdziu (2), miłości (2), myřlam (2), obyczajowi (2), pokojowi (3), potrzebie (7), pożytkowi (7), prawdzie (3), przyrodzeniu (3), rozurnowi (2), (swym) rzeczam (5), sobie (8), sprawiedliwořci (2), stanowi (4), starořci (4), szedziwořci, řwiatu (15), zdrowiu (6), zwyczajowi (2), żáđzom (2).

Szeregi: »folgować a bać się« (1): O moy miły Pánie [...] niewierne przyiácioły mařz: ktorzy [...] wciekáią od ciebie/ więcey folguiác á boiác řie řwiátá tego/ niźliby wiernie řtali przy tobie *RejPos* 105.

»folgować i dořyc cźynić« (1): oná řwá dobrotliwořciá y miłofierđziem wielkim/ řpřawiedliwořci nie náruřza. Owszem y oney ták folguie y dořyc cźyni: w to vřgadziáiąc/ iákoby y miłóřć oná iego wielká/ y řpřawiedliwořć porzádna/ znáczna byłá *CzechRozm* 219.

»folgować a (i) słuźyc« (2): *RejPos* 54v; Wřzákźe ia/ tobiem winien folgować y řłuzyc/ ku twoiemu zbudowániu/ á nie ku řkaźeniu. *CzechRozm* 2.

»ugadzać, (a) folgować« (2): AEtati alicuius servire Ugádzać á folgować czyyey łtárości. *Mącz* 388c; Káždy z was ma bliźniemu łwemu łpodobać łię (*marg*) vgádzać, folgować. (-) [*placeat*] ku dobremu/ dla zbudowania. Bo y Chriftus nie łpodobał łię łam łobie (*marg*) nie łwego pożytku łzukał. (-) *WujNT Rom* 15/1.

»folgować a (i) zgadzać się« [*szyk 1 : 1*] (2): ktorzy folguią á zgadzaią łie s łprawami nędznego łwiata tego/ teź łie on iuź z nimi zgadzac y im folgować zawnždy mułi/ áź do czálu káżdego. *RejPos* 279.

W przén (1) : TO tu rozne pıłzczalki/ pyęknie przepyeruią/ Abowiem tenorowi/ ná włzytkim folguią. Także náłze pıłzczalki Połpolitey rzeczy/ Gdyby tenor przyłtoyny/ mewáli ná pyeczý/ A ná ieden głos włzyłcy/ łpołu łie zgadzali/ Nadobnieby piołneczki káżdey dokonali. *RejZwierz* 105.

3. Szczędzić, skąpic, żalować czegoś dla kogoś lub na coś (często z przeczeniem: hojnie szafować); parcere PolAnt, Vulg [czemu] (12) : Gotuycie łie przeciwko Bábilonowi włyłcy okoliczni ktorzy ciągniecie łuk/ zwoiuycie ie/ niefolguycie łtrząłam [*non parcatis iaculis*]/ boć zgrzełzyło przeciwko Pánu. *Leop Ier* 50/14, *Prov* 13/24; ále ktho gra piędzdom nie folguiąc/ tám łkępłtwo żadną miarą być nie może; *GórnDworz* M4v; Wpoione iest głupłtwo w łerce dzyecięce/ ále ie rozgá karania oddali od niego. [...] Kthory łolguię rozdze [*qui parcit virgae Vulg Prov* 13/24] łwey/ ma w nienawiłci łyná/ ále kthory go miłue wczás go karze. *RejPosWstaw* [41³]v; *BudBib Prov* 13/24; *BudNT przedm* a5; Zamek Krákwłki kólztem chędożono włzelkim/ Nic pracey/ nic nakłádom nie folguiąc wielkim. *StryjWjaz* B2; *CzechEpPORz* *4; Kto chce być łprawnym/ łolguy czálowi/ dármo go nie pıłzczay. bo kto ma czálu náźbyt/ temu łatwie według iego condiciey włzyłtkiego dołtanie. *GostGosp* 6; *OrzJan* 133; *SkarKaz* 420a.

W przén (1) : Gdzye teź baczyłz pocźciwie nie łolguy miełzkowi *RejWiz* 44v.

4. Powstrzymywać się, hamować się, zaprzestawać; parcere Vulg; abstinere vim Cn (2) : Hárkábuz *pro forma* miéy: kiiec od przygody/ łolguy/ iefli kto ztobą będzie prágnał zgody *WyprPl* C3v; Abowiem choćbym łię chciał przechwalác/ nie będe głupim: bo prawdę powiem. lecz łolguię: áby kto o mnie nie rozumiał wıęcey náđ to co widzi we mnie. *WujNT 2.Cor* 12/6.

5. Omijać [komu, czemu] (2) : LEđwe nie Krezułowo tu łzczęłcie pánuie/ Ale tylko ná łkárbiech lecz zdrowiu łolguię *PaprPan* G3; Do Agámenoná Hetmáná. GDyź taki błáđ z niewiary pánuie ná łwecie/ A taki žal twe łerce nie pomáłu gniecie/ łolguy tey niełłáchetney bogini Wenerze/ Co od ciebie nierowny bárzo frymárk bierze. *PaprPan* Ff4v.

Synonimy : **1.A.a.** dogadzać, pomagac, łłuźyc, łprzyjac, łwpięrac; **b.** odpuszczac, łpoblażac, łpopuszczac, łprzebaczac, łprzepuszczac, łrozgrzeszac; **B.** łłuchać, łulegac, łustępowac; **2.** »dosyc czynic«, ugadzac; **3.** skapic, łszczędzić, łżalować; **4.** łhamować łię, łwstrzymywać łię; **5.** łomijać.

Formacje współrdzenne: łpolfgowac, łsfolgowac, łufolgowac; łufolgiwac.

Cf **FOLGOWANIE, FOLGUJACY**